

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
Менеджменту та бізнесу
Протокол № 8 від 21.01.2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"Бізнес-планування"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладачі: к.е.н., доцент Котлик А.В.
к.е.н., доцент Красноносова О.М.
викладач Канова О.А.

Відповідальний за випуск
зав. каф. менеджменту та бізнесу Лепейко Тетяна Іванівна

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Планування діяльності компанії за допомогою бізнес-плану забезпечує такі переваги: дозволяє вивчити перспективи компанії, здійснити більш чітку координацію зусиль з досягнення поставлених цілей, визначає показники діяльності фірми, які необхідні для подальшого контролю, робить фірму більш підготовленою до раптових змін ринкових ситуацій, чітко формалізує обов'язки і відповідальність усіх керівників фірми. Правильно складений бізнес-план дає перспективу розвитку фірми, тобто, у кінцевому підсумку, відповідає на найважливіше для бізнесмена питання: чи варто вкладати гроші в цю справу, чи принесе вона доходи, чи окупляться усі витрати сил і засобів. Навчальна дисципліна «Бізнес-планування» розглядає засоби і методи бізнес-планування підприємства, механізм складання планів на підприємствах різних форм власності.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування системи знань з методології розроблення перспективних планів підприємницької діяльності.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- здійснення аналізу сучасних теоретичних підходів щодо процесу бізнес-планування підприємницької діяльності;
- обґрунтування функцій та визначення змісту процесу бізнес-планування діяльності;
- опанування форм, методів і процесу бізнес-планування;
- вивчення структури і технології розроблення типових бізнес-планів щодо економічного і соціального розвитку суб'єкта господарювання;
- вивчення складу планових показників і методики їх розрахунку;
- обґрунтування необхідності розробки стратегічних і тактичних планів та програм як інструментів реалізації основних функцій управління діяльністю.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес бізнес-планування господарчої діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні та прикладні аспекти визначення планових показників, як орієнтирів розвитку бізнес-процесів.

Пререквізити: базові знання з основ економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

основні економічні закони;

законодавчо-правову базу, що регулює господарчу діяльність;

науково-теоретичні основи процесу складання бізнес-планів господарчої діяльності;

основні планові показники та порядок їх визначення;

основні поняття щодо бізнес-планування, формулювання мети та завдання бізнес-планування господарчої діяльності;

вміти:

користувувати методикою складання бізнес-планів та проведення оцінки ефективності планів;

управляти процесом формування й оцінки планових показників діяльності суб'єкта господарювання;

обґрунтовувати доцільність встановлення планових показників діяльності суб'єкта господарювання;

володіти навичками організації планування процесу господарювання та методами розробки бізнес-планів розвитку підприємницької діяльності;

володіти навичками користування основами організації та ведення підприємницької діяльності, як складової національної економіки України.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. 2.

**Професійна компетентність, яка отримується студентами після
вивчення навчальної дисципліни**

Назва компетентності	Складові компетентності
Здатність використовувати методику складання бізнес-планів, та проводити оцінку їх ефективності	Здатність формувати системи показників для проведення комплексного дослідження суб'єктів господарської діяльності
	Здатність обґрунтовувати методи дослідження результативність роботи суб'єктів підприємницької діяльності
	Здатність формувати стратегічні та тактичні плани розвитку фінансово-господарської діяльності суб'єктів
	Здатність прогнозувати зміни показників діяльності суб'єктів господарської діяльності
	Здатність формувати звіти та аналітичні доповіді щодо динаміки розвитку суб'єктів господарської діяльності
	Здатність формувати інформаційну базу для дослідження суб'єктів господарської діяльності
	Здатність узагальнювати та систематизувати світовий досвід з питань дослідження суб'єктів господарської діяльності
	Здатність організовувати процес збору та обробки інформації на підприємстві та в організації

**Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Бізнес-планування"
за Національною рамкою кваліфікацій України**

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємстві					
Здатність розуміти основні особливості бізнес-планування в системі господарської діяльності підприємства	Базові елементи бізнес-планування. Мета бізнес-планування.	Зміст, предмет та основні завдання бізнес-планування на підприємстві; основні планові показники	Організовувати процес бізнес-планування на підприємстві	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.
Тема 2. Система планів підприємства					
Здатність визначати структуру бізнес-планів та користуватися нормативно-правовою базою щодо бізнес-планування	Зміст та структура бізнес-планів відповідно до їх призначення	Нормативно-правова база відносно бізнес-планування; міжнародні методики розробки бізнес-планів; класифікація бізнес-планів	Формувати структуру та зміст бізнес-плану відповідно до його призначення та типу	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції					
Здатність проводити маркетингові дослідження, планувати та контролювати збутову діяльність	Мета маркетингового дослідження, його структура та принципи; джерела одержання інформації; показники плану маркетингу;	Напрями маркетингового дослідження; джерела отримання маркетингової інформації; специфіку збутової діяльності	Аналізувати інформацію, одержану в результаті маркетингового дослідження; розраховувати показники програми маркетингу; планувати збут продукції; контролювати збутову діяльність	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.
Тема 4. Планування виробництва продукції					
Здатність розробляти план виробництва продукції	Зміст, склад плану виробництва продукції	Загальні вимоги щодо плану виробництва та реалізації продукції.	Розраховувати основні планові показники щодо виробництва та реалізації продукції	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.

1	2	3	4	5	6
Тема 5. Матеріально-технічне забезпечення виробництва					
Здатність розробляти план матеріально-технічного забезпечення виробництва	Особливості матеріально-технічного забезпечення виробництва	Нормативна база планування матеріально-технічного забезпечення виробництва	Планувати потреби в енергії; планувати ремонтні роботи; планувати потреби в оснастці.	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.
Тема 6. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю					
Здатність планувати виробничі потужності підприємства	Поняття та зміст виробничої потужності	Методики визначення виробничої потужності	Визначати виробничу потужність підприємства; планувати обсяги виробництва продукції	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Планування персоналу та оплата праці					
Здатність розробляти план з персоналу	Поняття продуктивності праці; категорії персоналу; методи та форми оплати праці	Зміст та складові плану з персоналу	Планувати чисельність робітників; планувати продуктивність праці; планувати заробітну плату; планувати показники з праці по підрозділах підприємства; здійснювати контроль виконання плану з праці.	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.
Тема 8. Виробнича інфраструктура					
Здатність формувати виробничу структуру підприємства	Організаційна побудова підприємства	Взаємозв'язки між окремими службами підприємства та їх характер; складові виробничої інфраструктури	Формувати виробничу інфраструктуру підприємства; розробляти заходи щодо розвитку виробничої інфраструктури	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Планування витрат на виробництво					
Здатність планувати витрати на виробництво продукції	Поняття собівартості продукції; складові витрат на виробництво	Перелік витрат на виробництво продукції	Визначати собівартість продукції; планувати рівень витрат на виробництво продукції	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.
Тема 10. Фінансове планування і контроль на підприємстві					
Здатність розробляти фінансовий план підприємства	Основні витрати та надходження підприємства	Склад і зміст фінансового плану підприємства; основні джерела фінансування виробництва; особливості кредитування виробничої діяльності.	Складати баланс витрат та надходжень підприємства; планувати розподіл прибутку	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 11. Планування і контроль оновлення продукції					
Здатність розробляти план оновлення продукції, та визначати основні шляхи такого оновлення	Поняття товаром асортименту; шляхи оновлення продукції	Зміст та складові плану оновлення продукції; шляхи розвитку товарного асортименту	Планувати підвищення якості продукції; планувати вихід на нові сегменти ринку; планувати бюджету оновлення товарного асортименту.	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.
Тема 12. Планування ризиків					
Здатність планувати ризики підприємницької діяльності	Поняття ризику підприємницької діяльності; типи ризиків	Зміст та порядок розробки плану запобігання ризикам; Джерела фінансування організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризиків.	Визначати ризики підприємницької діяльності; розробляти організаційно-технічні заходи щодо запобігання ризикам та визначати їх ефективність	здатність організувати бізнес-процеси; отримувати, накопичувати, систематизувати та використовувати інформацію; створювати колектив для впровадження бізнес-ідей; координувати роботу у колективі	здатність прийняття самостійних рішень; відповідальність за прийняті рішення; здатність до оволодіння новими знаннями, прийомами та методами ведення бізнесу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи планування розвитку діяльності

Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємстві

Зміст та предмет бізнес-планування господарчої діяльності. Завдання планування на виробництві. Основні планові показники. Організація контролю за виконанням планів на виробництві, що функціонує в умовах ринку.

Тема 2. Система планів підприємства

Нормативна база планування. Класифікація планів підприємства за строками. Структура та зміст довгострокових, середньострокових та короткострокових планів господарчої діяльності.

Тема 3. Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції

Мета маркетингового дослідження. Структура дослідження, його завдання та принципи. Напрями дослідження. Методологія проведення досліджень. Аналіз отриманої інформації. Джерела одержання інформації. Показники, що використовуються при складанні програми маркетингу з продукту. Планування збуту товарів. Контроль збутової діяльності.

Тема 4. Планування виробництва продукції

Зміст та склад плану виробництва та реалізації продукції підприємства. Основні планові показники щодо виробництва та реалізації продукції. Загальні вимоги щодо плану виробництва та

реалізації продукції.

Тема 5. Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Нормативна база планування матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування потреби в енергії. Планування ремонтних робіт. Планування потреби в оснастці.

Тема 6. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю

Зміст поняття виробничої потужності. Порядок визначення виробничої потужності та планування обсягів виробництва продукції.

Змістовний модуль 2. Бізнес-планування діяльності підприємства

Тема 7. Планування персоналу та оплата праці

Зміст плану з праці. Планування чисельності робітників. Планування продуктивності праці. Планування заробітної плати. Планування показників з праці по підрозділах підприємства. Контроль виконання плану з праці.

Тема 8. Виробнича інфраструктура

Організаційна побудова підприємства. Характер взаємозв'язків між окремими службами підприємства. Визначення впливу специфіки господарчої діяльності на розвиток інфраструктури підприємства.

Тема 9. Планування витрат на виробництво

Планування витрат на виробництво окремих видів продукції. Планування собівартості продукції.

Тема 10. Фінансове планування і контроль на підприємстві

Склад і зміст фінансового плану підприємства. Баланс витрат та надходжень промислового підприємства. Планування розподілу прибутку. Основні джерела фінансування виробництва. Кредитування виробничої діяльності.

Тема 11. Планування і контроль оновлення продукції

Планування підвищення якості продукції. Планування виходу на нові сегменти ринку. Планування бюджету оновлення товарного асортименту.

Тема 12. Планування ризиків

Зміст та порядок розробки плану запобігання ризикам. Сценарний аналіз. Методика визначення ефективності організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризикам. Джерела фінансування організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризикам.

3. Теми лабораторних занять

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, за якої студент під керівництвом викладача особисто проводить імітаційні експерименти чи досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни. У ході лабораторних робіт студент набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з комп'ютерним обладнанням відповідними програмними продуктами. За результатами виконання завдання на лабораторному занятті студенти оформляють індивідуальні звіти про його виконання та захищають ці звіти перед викладачем (табл. 3.1).

Перелік тем лабораторних занять

Назва змістового модуля	Теми лабораторних занять (за модулями)
Змістовний модуль 1. Основи планування розвитку діяльності	Завдання 1. Зміст основних планових показників
	Завдання 2. Нормативна база планування
	Завдання 3. Методологія проведення досліджень. Аналіз інформації
	Завдання 4. Основні планові показники щодо виробництва та реалізації продукції
	Завдання 5. Нормативна база планування матеріально-технічного забезпечення виробництва
	Завдання 6. Порядок визначення виробничої потужності та планування обсягів виробництва продукції
	Колоквіум за змістовим модулем 1 "Основи планування розвитку діяльності"
Змістовий модуль 2. Бізнес-планування діяльності підприємства	Завдання 7. Планування чисельності робітників. Планування продуктивності праці. Планування заробітної плати
	Завдання 8. Характер взаємозв'язків між службами підприємства
	Завдання 9. Планування собівартості продукції
	Завдання 10. Баланс витрат та надходжень підприємства
	Завдання 11. Планування бюджету оновлення асортименту
	Завдання 12. Методика визначення ефективності організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризикам
	Колоквіум за змістовим модулем 2 "Бізнес-планування діяльності підприємства"

4. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	3
Змістовий модуль 1. Основи планування розвитку діяльності		
<i>Тема</i> 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Завдання планування на виробництві. 2. Організація контролю за виконанням планів на виробництві, що функціонує в умовах ринку.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 2. Система планів підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Зміст довгострокових планів підприємств. 2. Зміст короткострокових планів підприємств.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 3. Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Показники, що використовуються при складанні програми маркетингу з продукту. 2. Контроль збутової діяльності підприємства.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 4. Планування виробництва продукції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Основні планові показники щодо виробництва продукції 2. Основні планові показники щодо реалізації продукції	Захист індивідуального завдання

Продовження табл. 4.1

1	2	3
<i>Тема</i> 5. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Планування потреби в енергії. 2. Планування ремонтних робіт. 3. Система планово-попереджувальних ремонтів.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 6. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття, підготовка до контрольної роботи. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Поняття "вузьких місць" на виробництві. 2. Методи підвищення виробничої потужності підприємства	Захист індивідуального завдання. Письмова контрольна робота за темами 1 – 6.
Змістовий модуль 2. Бізнес-планування діяльності підприємства		
<i>Тема</i> 7. Планування персоналу та оплата праці	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Планування показників з праці по підрозділах підприємства. 2. Контроль виконання плану з праці на промисловому підприємстві.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 8. Виробнича інфраструктура	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Характер взаємозв'язків між окремими службами підприємства. 2. Визначення впливу специфіки господарчої діяльності на розвиток інфраструктури підприємства.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 9. Планування витрат на виробництво	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Зміст статей калькуляції. 2. Зміст елементів витрат.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема</i> 10. Фінансове планування і контроль на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Баланс витрат та надходжень промислового підприємства. 2. Планування розподілу прибутку. 3. Основні джерела фінансування виробництва.	Захист індивідуального завдання

1	2	3
Тема 11. Планування і контроль оновлення продукції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Планування виходу на нові сегменти ринку. 2. Планування бюджету оновлення товарного асортименту	Захист індивідуального завдання
Тема 12. Планування ризиків	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття, підготовка до колоквиуму. Виконання індивідуального завдання за темою. Запитання для самостійного поглибленого вивчення: 1. Методика визначення ефективності організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризиків. 2. Джерела фінансування організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризиків. 3. Визначення впливу страхування на зниження ризиковості діяльності.	Захист індивідуального завдання. Письмова контрольна робота за темами 7 – 12

4.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з даної навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Тема ІНДЗ: *"Бізнес-план інвестиційного проекту"*.

5. Методи навчання

Програма навчальної дисципліни передбачає застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, а саме: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, банки візуального супроводження (табл. 5.1 і 5.2).

Таблиця 5.1

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни (лекційні заняття)**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
<i>Тема 1.</i> Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві	Міні-лекція з питання «Особливості планування при створенні нового підприємства», банк візуального супроводу
<i>Тема 2.</i> Система планів підприємства	Міні-лекція з питання «Структура та зміст довгострокових, середньострокових та короткострокових планів господарчої діяльності», банк візуального супроводу
<i>Тема 3.</i> Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції	Банк візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Планування виробництва продукції	Міні-лекція з питання з питання «Внутрішні і зовнішні фактори, що визначають обсяги виробництва і реалізації продукції», банк візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Матеріально-технічне забезпечення виробництва	Банк візуального супроводу
<i>Тема 6.</i> Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	Банк візуального супроводу
<i>Тема 7.</i> Планування персоналу та оплата праці	Проблемна лекція з теми «Визначення потреби підприємства в трудових ресурсах», банк візуального супроводу
<i>Тема 8.</i> Виробнича інфраструктура	Міні-лекція з питання «Характер взаємозв'язків між окремими службами підприємства», банк візуального супроводу
<i>Тема 9.</i> Планування витрат на виробництво	Банк візуального супроводу
<i>Тема 10.</i> Фінансове планування і контроль на підприємстві	Міні-лекція з питання «Основні джерела фінансування виробництва», банк візуального супроводу
<i>Тема 11.</i> Планування і контроль оновлення продукції	Міні-лекція з питання «Планування виходу на нові сегменти ринку», банк візуального супроводу
<i>Тема 12.</i> Планування ризиків	Міні-лекція з питання «Сценарний аналіз», банк візуального супроводу

**Використання методик активізації процесу навчання
(лабораторні заняття)**

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
<i>Тема 1.</i> Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві	<i>Завдання 1.</i> Зміст основних планових показників	Робота в малих групах
<i>Тема 2.</i> Система планів підприємства	<i>Завдання 2.</i> Нормативна база планування	Робота в малих групах
<i>Тема 3.</i> Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції	<i>Завдання 3.</i> Методологія проведення досліджень. Аналіз інформації	Робота в малих групах, мозкова атака, кейс-метод
<i>Тема 4.</i> Планування виробництва продукції	<i>Завдання 4.</i> Основні планові показники щодо виробництва та реалізації продукції	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 5.</i> Матеріально-технічне забезпечення виробництва	<i>Завдання 5.</i> Нормативна база планування матеріально-технічного забезпечення виробництва	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 6.</i> Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	<i>Завдання 6.</i> Порядок визначення виробничої потужності та планування обсягів виробництва продукції	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 7.</i> Планування персоналу та оплата праці	<i>Завдання 7.</i> Планування чисельності робітників. Планування продуктивності праці. Планування заробітної плати	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 8.</i> Виробнича інфраструктура	<i>Завдання 8.</i> Характер взаємозв'язків між службами підприємства	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 9.</i> Планування витрат на виробництво	<i>Завдання 9.</i> Планування собівартості продукції	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 10.</i> Фінансове планування і контроль на підприємстві	<i>Завдання 10.</i> Баланс витрат та надходжень підприємства	Робота в малих групах, кейс-метод
<i>Тема 11.</i> Планування і контроль оновлення продукції	<i>Завдання 11.</i> Планування бюджету оновлення асортименту	Робота в малих групах
<i>Тема 12.</i> Планування ризиків	<i>Завдання 12.</i> Методика визначення ефективності організаційно-технічних заходів щодо запобігання ризикам	Робота в малих групах

6. Рекомендована література

1. Агафонова Л. Підготовка бізнес-плану : практикум / Л. Агафонова. – К. : Знання, 2001. – 158 с.
2. Алексеева Г. Н. Учет и налогообложение индивидуальных предпринимателей: учебное пособие / Г. Н. Алексеева. – Тамбов : Изд. ИП Чеснокова А.В., 2010. – 80 с.
3. Банникова Н. В. Стратегическое планирование и стратегии развития российских предприятий / Н. В. Банникова // АПК: Экономика, управление. – 2007. – 180 с.
4. Барроу К. Бизнес-планирование. Полное руководство [Текст] / Барроу К. ; пер. с англ. – М. : Фаир-пресс, 2003. – 367 с.
5. Бизнес-план. Методические материалы – доп. изд. / под. ред. Н. А. Колесниковой, А. Д. Миронова. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 216 с.